

stort og meget betydeligt. Det er altsaa en stor Kreds, som har bidraget til Forberedelsen af disse Forslag, og Rækken af dem er endnu aldeles ikke udtømt, naar vi har nævnt det sønderjydske Udvalg, Ministerierne, disses Embedsmænd og Hr. H. P. Hanssen, men der er, naar særlig Sagkundskab har været nødvendig, draget Kræfter ogsaa udenfor disse Kredse til, særlig juridiske og paa anden Maade teknisk kyndige Kræfter, som har bidraget til Forberedelsen. Jeg tror, jeg kan sige, at om end den høje Rigsdag faar overordentlig kort Tid til at beskæftige sig med disse Lovforslag, kan den dog have en vis Tryghedsfølelse derved; thi disse Lovforslag er ikke blevet mindre omhyggeligt forberedt, end Lovforslag sædvanlig er forberedte her i Landet, snarere mere omhyggeligt. Dertil kommer endnu en Faktor, som jeg maa gøre opmærksom paa, det er den, at man direkte har forhandlet med den Befolkning, for hvem disse Love skal gælde, overalt, hvor der var Mulighed derfor og Anledning dertil. Det er bekendt, at den sønderjydske Vælgerforening har nedsat Udvalg for de forskellige Omraader, for Kirke-, Skole-, kommunale og finansielle Forhold o. s. v., og med disse Udvalg, som har rummet særlig fremragende Repræsentanter for den danske Befolkning i Sønderjylland og de mest sagkyndige, som kunde skaffes dernede, har der været forhandlet under Forberedelsen af Lovforslagene i Ministeriet for de sønderjydske Anliggender, og ligeledes har det sønderjydske Udvalg haft Lejlighed til at konferere med Udsendinge fra de sønderjydske Udvalg, som er kommet til København for at konferere i Anledning af dette og hint Lovforslag.

Efter disse indledende Bemærkninger skal jeg med nogle ganske faa Ord omtale de enkelte Lovforslag, som hører under mig.

Det første er *Forslag til Lov indeholdende nogle Bestemmelser vedrørende Lovgivningen og Forvaltningen i de sønderjydske Landsdele*. Man har fundet det nødvendigt at have en Lov, der angaaende dette Forhold giver de mere almindelige Regler, som ikke har kunnet finde deres Plads i de enkelte Love, som er vedtagne paa de forskellige Omraader; det har været nødvendigt at have en Lov, i hvilken visse mere almindelige og gennemgribende Principper fastsloges. Jeg kan ikke komme ind paa alle Enkeltheder i dette Lovforslag, men skal kun nævne et Par af de vigtigste Principper deri.

Den i de sønderjydske Landsdele gældende Ret bliver i Kraft, forsaavidt den ikke ændres ved samtidig hermed eller

senere givne danske Love, eller Ændringen er en Følge af selve Indlemmelsen. Det er givet, at man ikke med eet Slag kan betage en Landsdel hele den Retstilstand og hele den Lovgivning, den har levet under; det kan man ikke, selv om den Retstilstand og den Lovgivning har været et fremmed Folks. Man maa ikke glemme, at der i den Retstilstand, der har været gældende i de sønderjydske Landsdele, er Elementer af meget gammel dansk Ret, det er ingenlunde saaledes at forstaa, at Forholdene her er blevet tilpasset ganske linealmæssigt til de tyske, der er bevaret ikke saa lidt af de gamle Institutioner dernede, af gammel Retstilstand. Selvfølgelig maa dette forblive i Kraft, indtil det bliver ændret ved andre Love. Det er kun den fremtidige danske Lovgivning, der uden Indskrænkning gælder i Sønderjylland. Det er denne Ændring og denne Tilpasning til dansk Lovgivning, der er foregaaet gennem den lange Række af Lovforslag, 76 Lovforslag, som nu ligger paa det høje Tings Bord. Forsaavidt der altsaa ikke ved særlig Lov ændres i de bestaaende Retsforhold, forbliver disse gældende indtil videre.

Endvidere skal jeg henlede Opmærksomheden paa en anden fundamental Regel i dette Lovforslag: I de sønderjydske Landsdele er offentlige Myndigheders Forretningssprog Dansk, forsaavidt andet ikke bestemmes ved særlig Lov, jfr. navnlig Lov om Indførelse af dansk Retspleje i de sønderjydske Landsdele. Dog kan tysk Sprog benyttes ved Forhandlinger med private, naar Anvendelsen af Dansk vilde medføre væsentlige Ulemper enten for Tjenesten eller for de paagældende private, og skriftlige Henvendelser til Myndighederne fra Personer, der har Bopæl indenfor Landsdelene, bliver indtil videre at tage i Betragtning, uanset at de er affattede paa Tysk. Ved Forhandlinger i kommunale Forsamlinger og andre stedlige Raad, Udvalg, Kommissioner, Nævn og lignende kan ogsaa tysk Sprog benyttes.

Bestemmelser om Kirkesproget samt om, i hvilket Sprog Kirkebøgerne skal føres og Udskrifter af disse Bøger meddeles, træffes ved kongelig Anordning. Jeg maa i Anledning af dette fremhæve det som et Hovedtræk, der vil findes at gaa igennem hele den Lovgivning, som nu ligger paa Rigsdagens Bord, at man har villet, at der skulde øves fuld Retfærdighed overfor de sproglige og nationale Mindretal dernede. I denne Henseende hersker der den største Overensstemmelse mellem det sønderjydske Udvalg, som har forberedt disse Lovfor-